

Osada w Dębczynie

Ze studiów nad przemianami osadniczymi i kulturowymi
na Pomorzu Zachodnim i Przednim
u schyłku starożytności

Henryk Machajewski

Osada w Dębczynie

**Ze studiów nad przemianami osadniczymi i kulturowymi
na Pomorzu Zachodnim i Przednim
u schyłku starożytności**

Recenzent
prof. dr hab. Grzegorz Domański

Redaktor Wydawnictwa
Joanna Wawrzyńczak

Tłumaczenie na język niemiecki
Jan Schuster

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Skład i łamanie
Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana ze środków
Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-236-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

*Dedykuję
wnukowi Jurkowi i Jego Rodzicom*

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie | 9

A. Osada | 13

- A.1. Lokalizacja | 16
- A.2. Charakterystyka źródeł | 16
- A.3. Metody badań | 16
- A.4. Źródła nieruchome | 16
 - A.4.1. Ziemianki | 17
 - A.4.2. Budynki naziemne | 18
 - A.4.3. Piece gospodarcze | 20
 - A.4.4. Paleniska | 21
 - A.4.5. Jamy gospodarcze | 22
 - A.4.6. Dołki posłupowe | 22
 - A.4.7. Zagadnienie zagrody | 23
- A.5. Źródła ruchome | 24
 - A.5.1. Ceramika naczyniowa | 24
 - A.5.1.1. Metody opracowania ceramiki naczyniowej | 24
 - A.5.1.2. Typologia naczyń | 24
 - A.5.1.3. Zdobnictwo naczyń | 33
 - A.5.1.4. Mikromorfologia naczyń | 37
 - A.5.1.5. Ogólne cechy techniczne naczyń ręcznie lepionych | 39
 - A.5.1.6. Stylistyka ceramiki naczyniowej | 40
 - A.5.2. Detale stroju | 41
 - A.5.2.1. Zapinki | 41
 - A.5.2.2. Paciorki szklane | 42
 - A.5.3. Elementy uzbrojenia | 44
 - A.5.3.1. Grot broni drzewcowej | 44
 - A.5.4. Pozostałości po rękodzielnictwie i przetwórczości przydomowej | 44
 - A.5.4.1. Narzędzia związane z włókiennictwem | 44
 - A.5.4.1.1. Przędzaki | 44
 - A.5.4.1.2. Ciężarki tkackie | 45
 - A.5.4.2. Narzędzia kamienne związane z przetwórstwem płodów rolnych | 45
 - A.5.4.2.1. Żarna nieckowate | 45
 - A.5.4.2.2. Żarna rotacyjne | 45
 - A.5.4.3. Narzędzia i przedmioty codziennego użytku | 46
 - A.5.4.3.1. Noże | 46
 - A.5.4.3.2. Osełki | 46
 - A.5.4.4. Metalowe przedmioty o nieokreślonej funkcji | 46
 - A.5.4.5. Pozostałości po wytopie żelaza | 46
 - A.5.4.6. Obróbka bursztynu | 47
 - A.5.5. Importy | 47
- A.6. Chronologia osady | 48
- A.7. Rozplanowanie i charakter osady | 51
- A.8. Podstawy gospodarcze | 57

B. Osada w Dębczynie, stanowisko 6, na tle skupiska osadniczego grupy dębczyńskiej w dorzeczu środkowej Parsęty	 61
C. Nadparsęckie skupisko osadnicze grupy dębczyńskiej na tle sytuacji osadniczej i kulturowej Pomorza Zachodniego i Przedniego	 67
C.1. Stan badań	66
C.2. Główne kierunki przemian osadniczych i kulturowych na Pomorzu Zachodnim i Przednim	70
D. Próba interpretacji przemian osadniczych i kulturowych na Pomorzu Zachodnim i Przednim u schyłku starożytności	 89
Zakończenie	 101
Załączniki	 103
Tablice	 145
Literatura	 219
Streszczenie	 231
Zusammenfassung Die Siedlung von Dębczyno, Kr. Białogard, Fpl. 6. Studien zu Besiedlungs- und Kulturwandlungsprozessen in Vor- und Westpommern am Ende des Altertums	 234
Dębczyno, pow. Białogard, stanowisko 6 – katalog obiektów	 237